

УДК 338.2

DOI: 10.18524/2413-9998/2021.2(48).243707

І. Б. Білах,

здобувач кафедри менеджменту та публічного адміністрування,
Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая
Магнітогорський провулок, 3, м. Київ, 02000
e-mail: bilakh@ukr.net

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІАГНОСТУВАННЯ ПРИ ФОРМУВАННІ МЕХАНІЗМУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ У ВИДАВНИЧІЙ ГАЛУЗІ

У статті досліджено теоретичні і методологічні засади забезпечення діагностування при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі. Досліджені інструменти функції діагностування при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі. Запропоновані етапи реалізації оціночної функції діагностування при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі. Визначені основні характерні риси методичного забезпечення діагностування при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі. Обґрунтовані етапи реалізації рекомендаційної функції діагностування при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі. Визначені елементи діагностування економічної безпеки видавничої галузі. Розроблено модель діагностики в процесі формування механізму економічної безпеки видавничої галузі.

Ключові слова: національна економіка, економічна безпека, видавнича галузь, внутрішньогалузеве середовище, механізм економічної безпеки, економічна стійкість, державне регулювання, система забезпечення, системний підхід.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Дослідження процесу формування механізму економічної безпеки у видавничій галузі показало, що аналіз діяльності суб'єктів у внутрішньогалузевому середовищі має першочергове значення для отримання об'єктивної та неупередженої аналітичної інформації щодо стану відповідної економічної системи. Систематична, всебічна та цілеспрямована оцінка є одним з важливих елементів у процесі формування механізму економічної безпеки у видавничій галузі, вона забезпечує прийняття обґрунтованих та збалансованих рі-

шень на всіх рівнях внутрішньогалузевого управління. В умовах поширення пандемії COVID-19 функціонування видавничої галузі та її суб'єктів господарювання можна охарактеризувати, як нестабільний та пов'язаний зі значними ризиками, змінами й значними соціально-економічними втратами. В умовах сьогодення, мінливість господарювання у видавничій галузі обумовлює необхідність застосування елементу діагностування в процесу формування внутрішньогалузевого механізму економічної безпеки, здатного сприяти оперативно та функціонально-орієнтовно задовольняти потреби внутрішньогалузевої системи управління різних рівнів в аналітичній інформації щодо економічної безпеки у галузі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні та прикладні засади діагностики досліджено науковцями, серед яких: І. Бланк, І. Ліберман, Л. Фролова, О. Шнайдер, Г. Григор'єв, О. Побережець, О. Гетьман, В. Забродський, Д. Ендовицький, Т. Ковальчук, Л. Лігоненко, Ю. Мельник, Г. Швиданенко, Ю. Овчаренко, Ж. Рішар, Г. Савицька, В. Савчук та ін.

Але, незважаючи на достатню кількість наукових досліджень, які присвячені теоретико-методичним аспектам діагностування економічної безпеки соціально-економічних систем, залишається невирішеним методичне забезпечення діагностування економічної безпеки у видавничій галузі.

Постановка завдання. Запропонувати методичне забезпечення діагностування при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Необхідність своєчасного виявлення негативних процесів у видавничій галузі, зміцнення внутрішньогалузевої фінансової платоспроможності та економічної стійкості, ефективне функціонування суб'єктів видавничої галузі, запобігання появі кризових явищ, дій і процесів, недопущення банкрутства видавничій галузі вимагає:

- запровадження діагностичного аналізу у процесі формування механізму економічної безпеки видавничої галузі;
- сформувати та обґрунтувати заходи щодо покращення економічної безпеки у видавничій галузі;

– застосування прийомів та процедур, які дозволять виокремити контрольовані та неконтрольовані фактори впливу на стан економічної системи.

Дослідження еволюції теоретичного осмислення дефініції «діагностика» в економічній науці дозволяє стверджувати, що до теперішнього часу не існує єдиної її інтерпретації.

Діагностика – це галузь знань, що досліджує теорію та методи організації процесів постановки діагнозу, а також принципи побудови засобів діагностування [1].

Діагностика – це здатність розпізнавати відповідні позитивні та негативні процеси у відповідному середовищі.

Діагноз – це визначення, оцінка стану кого-небудь, чого-небудь на підставі сукупності найбільш виразних, характерних ознак. Діагностика – це встановлення і вивчення ознак, які характеризують стан організмів, систем, машин, для передбачення можливих відхилень і запобігання порушень нормального режиму їх роботи, діяльності [3].

Діагностика – це агрегований аналітичний висновок про стан досліджуваної економічної системи, який здійснюється на основі отриманої інформації, її синтезу, зіставлення й інтерпретації.

Діагностика – це початкова точка дослідження системи управління, яка визначає її як регулярну оцінку параметрів за даними фінансового обліку на основі стандартних процедур аналізу [4].

Діагностика економічної системи у видавничій галузі – це сукупність досліджень з визначення цілей функціонування відповідного внутрішньогалузевого об'єкта, способів їх досягнення та виявлення недоліків.

Економічна діагностика є системою методів для аналізу факторів розвитку соціально-економічних процесів, оцінки стану й виявлення відхилень від нормального розвитку та їх впливу на формування й функціонування регіональних ринків. Діагностика – це визначення стану об'єкта, предмету, явища або процесу управління шляхом реалізації комплексу дослідницьких процедур, виявлення у них слабких ланок і вузьких місць [3].

В економічному й управлінському спрямуванні термін «діагностика» став використовуватися лише в кінці ХХ ст., в період

формування ринкової економіки у національному просторі. Саме у цей період сформувався в самостійну галузь знань – аналіз, який представляє собою процес розумного або уявного та фактичного розчленування (розкладання) складного об'єкта на відповідні складові сегменти, надає можливість дослідити його окремі сторони, що забезпечить формування наукових абстракцій. Необхідно пам'ятати, що з розвитком будь-якої науки здійснюється диференціація її основних складових – галузей і методів [4].

Таким чином, діагностика є елементом комплексного аналізу, яка дозволяє обґрунтовано оцінити:

- результативність управлінських рішень;
- ефективність прийнятих рішень на відповідному внутрішньогалузевому рівні;
- сильні та слабкі сторони економічної системи;
- сформувані можливості та загрози;
- визначити відповідні резерви.
- Застосування діагностики як інструменту в процесі формування механізму економічної безпеки у видавничій галузі:
- задачі, принципи, сутність та функції діагностики достатньо зрозумілі в аналітичному забезпеченні процесу формування механізму економічної безпеки у видавничій галузі;
- ефективна система внутрішньогалузевого регулювання й управління передбачає використання всього комплексу наявного методичного інструментарію;
- особлива зацікавленість у дослідженні контрольованих і неконтрольованих факторів й індикаторів, які впливають на економічну безпеку внутрішньогалузевого середовища видавничої галузі,
- інтегрування методів пізнання: аналізу, оцінки та порівняння у відповідній економічній системі;
- відсутні практичні рекомендації щодо застосування діагностики у видавничій галузі.

Відмітимо, що аналітичні дослідження в процесі формування механізму економічної безпеки у видавничій галузі повинні надавати випереджальну оцінку розвитку відповідних процесів, явищ,

подій, яка ґрунтується на інформації фактичного їх стану та впливають на економічну безпеку відповідного об'єкта.

Таким чином діагностика у процесі формування механізму економічної безпеки видавничої галузі ототожнюється з:

- науково-дослідницькою діяльністю у видавничій галузі, яка спрямована на встановлення, аналіз й оцінку позитивних і негативних явищ та підвищення ефективності системи управління економічною безпекою у внутрішньогалузевому середовищі;
- своєчасним пошуком, виявленням, виокремленням помилки та формуванням необхідних шляхів у процесі формування механізму економічної безпеки видавничої галузі;
- визначенням об'єктивного стану економічної системи;
- оцінкою економічних індикаторів функціонування суб'єкта на основі дослідження результатів господарської діяльності, з метою виявлення негативних факторів впливу на економічну безпеку у видавничій галузі;
- дослідженням величин і співвідношень параметрів економічної безпеки, а також змін даних співвідношень з метою встановлення відповідних причин виникнення непередбачених процесів, явищ, ієрархічного рівня системи, на якому виникла і може бути усунені негативні контрольовані та неконтрольовані фактори;
- відповідним етапом процесу прийняття управлінських рішень на основі аналізу причинно-наслідкових зв'язків у процесі формування механізму економічної безпеки видавничої галузі.

Діагностування економічної безпеки у видавничій галузі полягає у встановленні та дослідженні ознак, які впливають на економічну безпеку внутрішньогалузевого середовища для передбачення можливих відхилень від стійких і запланованих параметрів й запобіганню порушення результативної роботи економічної системи при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі.

Діагностування включає визначення оціночних ознак економічної безпеки у видавничій галузі, вибір методів їх вимірювання

та характеристику з урахуванням відповідних принципів, оцінку виявлених відхилень від запланованих параметрів.

Основні функції діагностування при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі:

- оціночна,
- діагностична
- рекомендаційна.

Оціночна функція – визначення стану економічної безпеки у видавничій галузі її цільовим параметрам і потенційним можливостям з урахуванням впливу контрольованих і неконтрольованих факторів.

Оціночна функція діагностування при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі дозволяє визначити відхилення індикаторів економічної безпеки від запланованих, на основі встановленої системи критеріїв, що дозволяє оцінити зусилля суб'єктів у вирішенні визначених завдань. Оцінювання повинно проходити в системі внутрішньогалузевого управління на постійній основі, що вимагає від персоналу компетентного підходу та масштабної аналітичної роботи з обґрунтування вихідних індикаторів критеріїв економічної безпеки у видавничій галузі. Правильність розрахунку визначає об'єктивність та неупередженість у дослідженні економічної безпеки видавничої галузі за всіма внутрішньогалузевими сегментами.

Етапи реалізації оціночної функції діагностування при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі візуалізовано на рис. 1.

У реалізації запланованої функції діагностування при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі треба використовувати наступні інструменти:

- порівняння;
- динамічне програмування;
- матричні методи;
- експертна оцінка;
- системний підхід;
- рейтингова оцінка;

- аналіз перехрестних взаємодій;
- мультикритеріальна оцінка;
- екстраполяція тренда;
- дорожнє картування;
- виробнича візуалізація;
- еталонна оцінка;
- оцінка часових рядів.

Оціночна функція діагностування при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі забезпечує отримання наступних результатів:

- визначення ступеня досягнення економічної безпеки у видавничій галузі;
- ступень вирішених завдань, які забезпечують економічну безпеку у видавничій галузі;
- сегментні результати процесу забезпечення економічної безпеки у видавничій галузі;
- негативні контрольовані та неконтрольовані фактори впливу на економічну безпеку видавничої галузі;
- формування подальших напрямів аналітичного дослідження економічної безпеки у видавничій галузі.

Діагностична функція – забезпечує детальне дослідження причин відхилення індикаторів економічної безпеки у видавничій галузі від визначених параметрів і критеріїв й виявлення ознак невідповідності фактичних індикаторів від запланованих. Виявлені контрольовані та неконтрольовані фактори, що впливають на економічну безпеку видавничої галузі, сприятимуть оцінці механізму економічної безпеки на підставі сукупності найбільш виразних, характерних ознак та сприятимуть застосуванню інструменту системи внутрішньогалузевого управління – прогнозування економічної безпеки видавничої галузі.

Діагностична функція діагностування при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі забезпечує отримання наступних результатів:

- визначити кількісну характеристику контрольованих і неконтрольованих факторів впливу за відповідними сегментами опера-

ційної, інвестиційної, фінансової та інноваційної діяльності у внутрішньогалузевому середовищі;

- отримати якісну характеристику контрольованих і неконтрольованих факторів впливу за відповідними сегментами операційної, інвестиційної, фінансової та інноваційної діяльності у внутрішньогалузевому середовищі;
- виокремити компоненти впливу на внутрішньогалузеву економічну безпеку господарських процесів – забезпечення, виробництво та реалізацію;
- визначити сегментну складову результатів внутрішньогалузевої діяльності, які впливають на економічну безпеку галузі;
- виявити екстенсивні та інтенсивні аспекти в механізмі економічної безпеки видавничої галузі;
- оперативне, тактичне та стратегічне реагування на прояви внутрішнього та зовнішнього середовища в механізмі економічної безпеки видавничої галузі;
- синтетична та аналітична візуалізація стратегічних індикаторів, які впливають на механізм економічної безпеки видавничої галузі;
- здійснити прогнозування економічної безпеки видавничої галузі.

У реалізації діагностичної функції при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі треба використовувати наступні інструменти:

- економіко-статистичні методи;
- метод детермінованого факторного аналізу;
- метод імовірнісного факторного аналізу;
- метод оптимізації показників;
- методи імітаційного моделювання;
- метод аналізу рядів динаміки;
- параметричні методи.

Застосування запропонованого інструментарію при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі дозволить побудувати моделі, які відображають залежність індикаторів економічної безпеки від контрольованих і неконтрольованих факторів впливу на економічну систему.

Отримана синтетична й аналітична інформація забезпечить перспективне прогнозування економічної безпеки у видавничій

галузі та сприятиме прийняттю обґрунтованих й ефективних внутрішньогалузевих рішень щодо покращення стану економічної безпеки у внутрішньогалузевому середовищі.

Рис 1. Етапи реалізації оціночної функції діагностування при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі

Джерело: розроблено автором.

Рекомендаційна функція – сприятиме обґрунтуванню пропозицій щодо процесу формування механізму економічної безпеки у видавничій галузі. Забезпечить виявлення та мобілізацію резервів для максимізації індикаторів економічної безпеки в галузі.

Етапи реалізації рекомендаційної функції діагностування при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі

Рис 2. Етапи реалізації рекомендаційної функції діагностування при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі

Джерело: розроблено автором.

У реалізації рекомендаційної функції при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі треба використовувати наступні інструменти:

- матричне порівняння;
- графічний метод оцінки економічної безпеки;
- балансовий метод оцінки економічної безпеки;
- метод пропорційного поділу;

- метод оптимізації показників;
- методи інформаційного моделювання;
- методи імітаційного моделювання;
- рейтингове оцінювання;
- картування стейкхолдерів.

Зазначимо, що діагностика при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі як процес передбачає необхідність розробки системи оцінювання, з урахуванням функціональних завдань діагностування економічної системи, а саме:

- у поточному періоді – діагностика стану економічної безпеки у видавничій галузі з метою виявлення відхилень від встановлених параметрів;
- у динаміці – можливість прогнозування рівня економічної безпеки у видавничій галузі та ефективність механізму економічної безпеки.

Діагностування при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі відіграє суттєву роль в системі внутрішньогалузевого управління. Діагностування є фундаментом для прийняття та застосування всіх наступних внутрішньогалузевих рішень щодо механізму економічної безпеки у видавничій галузі.

Таким чином, діагностика – це сукупність структурно-функціональних досліджень з визначенням цілей механізму економічної безпеки у видавничій галузі, способів і методів їх досягнення і виявлення контрольованих і неконтрольованих факторів впливу на економічну систему.

Діагностика на внутрішньогалузевому рівні – це системне розпізнавання та встановлення стану характеру впливу контрольованих і неконтрольованих факторів від заданого перебігу будь-яких процесів у внутрішньогалузевому середовищі видавничої галузі, як нині існуючих, а також тих, що можуть виникнути у майбутніх періодах на основі типових ознак, які властиві лише для відповідних контрольованих і неконтрольованих факторів. При формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі з діагностики починається вирішення питань, які пов'язані з впливом контрольованих і неконтрольованих факторів на внутрішньогалузеву економічну систему.

Діагностика у видавничій галузі – це система теоретико-методологічного забезпечення й область практично-методичної діяльності, яка досліджує внутрішньогалузеві господарські, логістичні, виробничі, фінансові та соціально-економічні процеси у видавничій галузі, візуалізує сильні й слабкі сторони у внутрішньогалузевому середовищі, формує способи покращення механізму економічної безпеки у галузі. Процес діагностування, пов'язаний з встановленням характеру впливу контрольованих і неконтрольованих факторів на внутрішньогалузеву економічну систему.

Дослідження підтверджує, що діагностика є частиною або функцією процесу формування механізму економічної безпеки видавничої галузі, вона є методичним інструментом встановлення характеру та масштабу впливу контрольованих і неконтрольованих факторів на внутрішньогалузеву економічну систему.

Основні характерні риси методичного забезпечення діагностування при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі:

- цільова орієнтація на стан внутрішньогалузевому середовище;
- мультипараметричний методичний інструментарій для вимірювання індикаторів внутрішньогалузевої господарської діяльності, які впливають на економічну безпеку у видавничій галузі;
- забезпечує виявлення впливу контрольованих і неконтрольованих факторів на внутрішньогалузевому економічну систему;
- забезпечує поділ на сегментні складові відповідні об'єкти, явища та внутрішньогалузеві процеси з метою дослідження їх впливу на економічну безпеку видавничої галузі;
- зрозумілість, простота та системність у застосуванні;
- відображає та сприяє всебічному дослідженню взаємозв'язку елементів економічної системи;
- сприяє отриманню обґрунтованих результатів дослідження внутрішньогалузевої економічної системи;
- забезпечує можливість прийняття внутрішньогалузевих рішень вже на попередніх етапах формування механізму еконо-

мічної безпеки у видавничій галузі;

- системний і характерний взаємозв'язок з функціями внутрішньогалузевого управління (планування, прогнозування, моніторинг і контролінг);
- дозволяє передбачити та запобігти вплив контрольованих і неконтрольованих факторів на внутрішньогалузевому економічну систему.

Основна мета діагностування у внутрішньогалузевому середовищі – забезпечення процесу формування механізму економічної безпеки у видавничій галузі достовірною, неупередженою та цільовою аналітичною (синтетичною) інформацією щодо впливу контрольованих і неконтрольованих факторів на економічну безпеку видавничої галузі.

Основні завдання діагностування процесу формування механізму економічної безпеки у видавничій галузі:

- виявити контрольовані та неконтрольовані фактори впливу на економічну безпеку видавничої галузі;
- забезпечити прогнозування впливу факторів на економічну безпеку видавничої галузі;
- сформувати об'єктивне підґрунтя для механізму економічної безпеки у видавничій галузі.

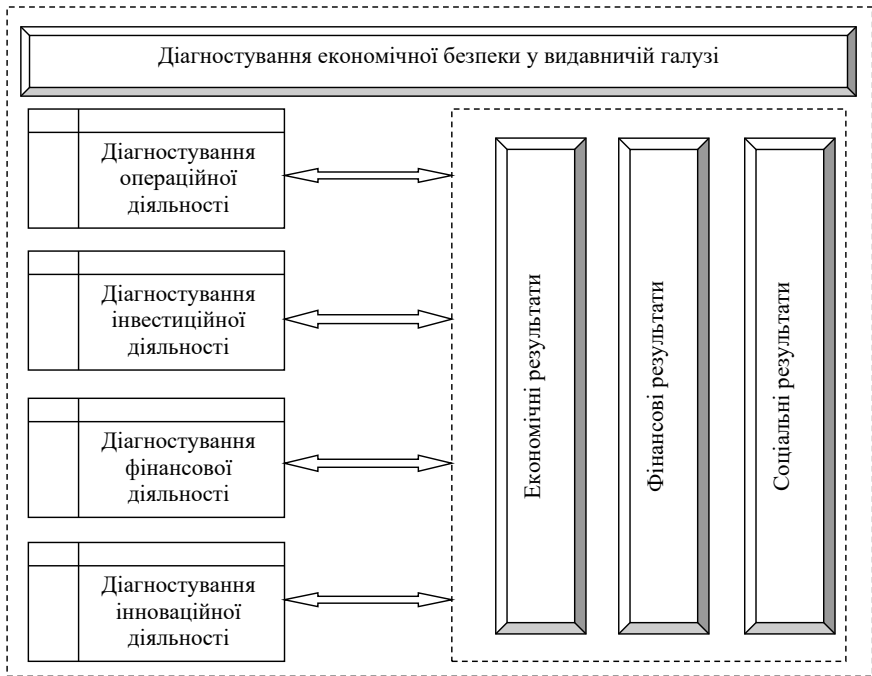
Об'єктом діагностування є внутрішньогалузева економічна система та її сегментні складові. Практичні аспекти процесу формування механізму економічної безпеки у видавничій галузі визначають предмет діагностування. Суб'єкти діагностування – всі стейкхолдери видавничої галузі.

Основні елементи діагностування економічної безпеки видавничої галузі (рис. 3):

- діагностування операційної діяльності;
- діагностування інвестиційної діяльності;
- діагностування фінансової діяльності;
- діагностування інноваційної діяльності.

Діагностування служить для обґрунтування рішень щодо впливу операційної, інвестиційної, фінансової та інвестиційної діяльності у внутрішньогалузевому середовищі на економічну

безпеку видавничої галузі, а його результати використовуються для визначення напрямів поглибленого тактичного і стратегічного удосконалення механізму економічної безпеки видавничої галузі.

Рис. 3. Елементи діагностування економічної безпеки видавничої галузі

Джерело: розроблено автором.

Модель діагностики в процесі формування механізму економічної безпеки видавничої галузі візуалізована на рис. 4.

Підтримку діагностики в процесі формування механізму економічної безпеки видавничої галузі:

- базовий методологічний інструментарій – мета, задачі, принципи та функції;
- методичний інструментарій – концепція, регламенти, формат, параметричне моделювання, оцінка та контроль;

– інструменти багатопараметричного застосування – параметри й індикатори діагностики.

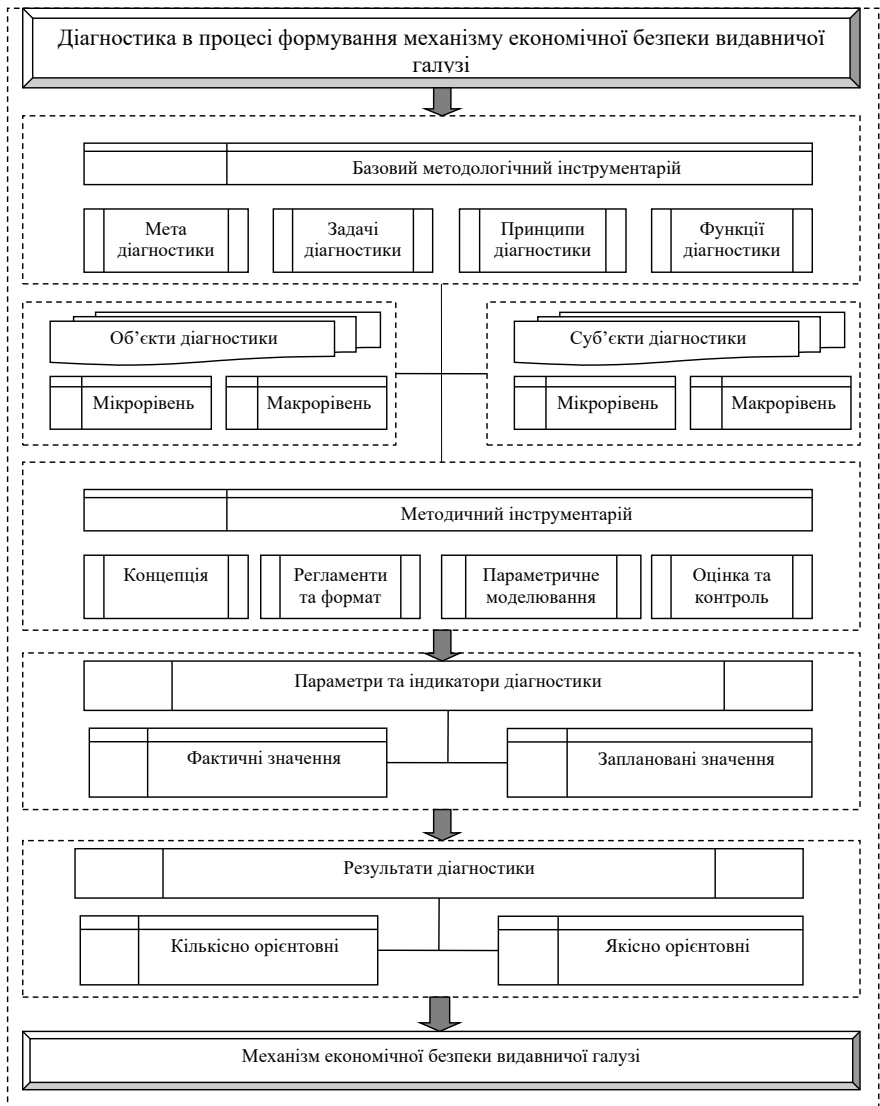
Діагностика механізму економічної безпеки видавничої галузі складається з наступних етапів:

- підготовчий етап – формування концептуальної основи процесу формування механізму економічної безпеки у видавничій галузі;
- дослідження зовнішнього та внутрішнього середовища видавничої галузі;
- діагностика процесу забезпечення видавничої галузі та його вплив на внутрішньогалузеву економічну безпеку;
- діагностика виробничого процесу видавничої галузі та його вплив на внутрішньогалузеву економічну безпеку;
- діагностика процесу збуту видавничої галузі та його вплив на внутрішньогалузеву економічну безпеку;
- комплексна діагностика економічної безпеки видавничої галузі та її функціонального розвитку.

Результати діагностики мають якісну та кількісну орієнтацію, а співставлення фактичних індикаторів із запланованими дозволить визначити відхилення, дослідити їх причини та фактори впливу на економічну безпеку видавничої галузі. Вони забезпечують інформаційно-аналітичне об'єктивне підґрунтя для прийняття ефективних внутрішньогалузевих рішень у процесі формування механізму економічної безпеки видавничої галузі.

Діагностичне дослідження у видавничій галузі сфокусовано на принципах цілеспрямованості, порівняння, єдності оцінки та синтезу, прогресивності, виокремленні провідного елемента або сегменту, системності, мультиваріативності, фактору часу, використовує аналітичну та синтетичну інформацію, яка використовується при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі.

Таким чином, що застосування діагностики при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі дозволяє виявити вплив контрольованих і неконтрольованих факторів та оцінити внутрішньогалузеві патологічні зміни з урахуванням їх впливу на економічну безпеку галузі.

Рис. 4. Модель діагностики в процесі формування механізму економічної безпеки видавничої галузі

Джерело: розроблено автором.

Діагностика при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі орієнтована як на пізнання економічних, фінансових та соціальних протиріч у внутрішньогалузевому середовищі, так і на розробку заходів щодо удосконалення економічної безпеки в галузі.

Комплексний характер діагностики при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі дозволяє простежити динаміку впливу контрольованих і неконтрольованих факторів, внутрішньогалузевих процесів та явищ у взаємозв'язку, надати їм об'єктивну і неупереджену оцінку, дослідити прямі та зворотні зв'язки між факторами, процесами, явищами й елементами, які впливають на економічну безпеку видавничої галузі.

Трансформаційні процеси сьогодення та транспарентність у макроекономічні просторі країни спонукають до використання діагностики у внутрішньогалузевому середовищі для отримання структурованої, об'єктивної й обґрунтованої різнопланової аналітичної та синтетичної інформації, що дозволить зорієнтуватися у майбутніх індикаторах економічної безпеки у видавничій галузі.

Таким чином, діагностування при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі відображає причинно-наслідкові зв'язки та залежності відповідних компонентів внутрішньогалузевої економічної системи. Діагностування сприяє формуванню агрегованих синтетичних висновків щодо стану економічної безпеки у видавничій галузі за рахунок синтезу та зіставлення аналітичної інформації. Діагностування спрямовано на виявлення характеру впливу контрольованих і неконтрольованих факторів, відхилень від заданих параметрів економічної безпеки та виявлення патології в економічній системі. В умовах трансформації та нестійкому бізнес-середовищі, діагностування сприяє прийманню у внутрішньогалузевому середовищі необхідних й ефективних рішень, які стратегічно вплинуть на економічну безпеку видавничої галузі та її позитивну динаміку.

Висновки та пропозиції. Таким чином, запропоноване методичне забезпечення діагностування в межах процедури формування механізму економічної безпеки у видавничій галузі,

яке враховує синтезовані елементи, що орієнтовані на пізнання фінансових, економічних та соціальних загроз у внутрішньогалузевому середовищі з метою виявлення патологічних змін у видавничій галузі та базується на моделі комплексного дослідження конструктивного або деструктивного впливу факторів на галузеву економічну безпеку. Комплексний характер діагностики при формуванні механізму економічної безпеки у видавничій галузі дозволяє простежити динаміку впливу контрольованих і неконтрольованих факторів, внутрішньогалузевих процесів та явищ у взаємозв'язку, надати їм об'єктивну і неупереджену оцінку, дослідити прямі та зворотні зв'язки між факторами, процесами, явищами й елементами, які впливають на економічну безпеку видавничої галузі. Доведено, що діагностика є частиною або функцією процесу формування механізму економічної безпеки видавничої галузі, вона є методичним інструментом встановлення характеру та масштабу впливу контрольованих і неконтрольованих факторів на внутрішньогалузеву економічну систему. Діагностування в процесі формування механізму економічної безпеки у видавничій галузі має надати випереджальну оцінку розвитку відповідних процесів, явищ та подій, яка ґрунтується на інформації фактичного їх стану та впливають на економічну безпеку у внутрішньогалузевому середовищі.

Список використаної літератури

1. Побережець О. В. Теоретико-методологічні та практичні засади дослідження системи управління результатами діяльності промислового підприємства : монографія. Херсон : Видавництво : Грінь Д.С., 2016. 500 с.
2. Масленніков Є. І. Методологічні та практичні засади дослідження системи управління фінансовою стійкістю промислового підприємства : монографія. Одеса : Прес-кур'єр, 2015. 316 с.
3. Григор'єв Г. С. Теоретико-методологічні засади державного регулювання фінансово-економічних процесів в умовах глобалізації : монографія. Херсон : Олді-плюс, 2017. 380 с.
4. Мельник Ю. М. Теоретико-методологічні засади регулювання розвитку промисловості у національній економіці : монографія. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 365 с.

Стаття надійшла 19.03.2021 р.

И. Б. Билах,

соискатель кафедры
менеджмента и публичного администрирования,
Международный научно-технический университет
имени академика Юрия Бугая
Магнитогорский пер., г. Киев, 02000
e-mail: bilakh@ukr.net

МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ДИАГНОСТИКИ ПРИ ФОРМИРОВАНИИ МЕХАНИЗМА ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В ИЗДАТЕЛЬСКОЙ ОТРАСЛИ

В статье исследованы теоретические и методологические основы обеспечения диагностирования при формировании механизма экономической безопасности в отрасли. Исследованы инструменты функции диагностирования при формировании механизма экономической безопасности в издательской отрасли. Предложенные этапы реализации оценочной функции диагностирования при формировании механизма экономической безопасности в издательской отрасли. Определены основные характерные черты методического обеспечения диагностирования при формировании механизма экономической безопасности в издательской отрасли. Обоснованы этапы реализации рекомендательной функции диагностирования при формировании механизма экономической безопасности в издательской отрасли. Определены элементы диагностирования экономической безопасности издательской отрасли. Разработана модель диагностики в процессе формирования механизма экономической безопасности издательской отрасли.

Ключевые слова: национальная экономика, экономическая безопасность, издательская отрасль, внутриотраслевом среду, механизм экономической безопасности, экономическая устойчивость, государственное регулирование, система обеспечения, системный подход.

I. B. Bilakh,

applicant of the Department
of Management and Public Administration
Academician Yuriy Bugay
International Scientific and Technical University
Mahnytohorskyi per., Kyev, 02000
e-mail: bilakh@ukr.net

METHODOLOGICAL PROVISION OF DIAGNOSIS IN THE FORMATION OF THE MECHANISM OF ECONOMIC SECURITY IN THE PUBLISHING INDUSTRY

The article investigates the theoretical and methodological principles of providing diagnosis in the formation of the mechanism of economic security in the publishing industry. The tools of the diagnostic function in the formation of the mechanism of economic security in the publishing industry are studied. The stages of realization of the estimating function of diagnosing at formation of the mechanism of economic safety in the publishing branch are offered. The basic characteristic features of methodical maintenance of diagnosing at formation of the mechanism of economic safety in publishing are defined. The stages of realization of the recommendatory function of diagnosing at formation of the mechanism of economic safety in publishing are substantiated. Elements of diagnosing economic security of the publishing industry are determined. A model of diagnostics in the process of forming the mechanism of economic security of the publishing industry has been developed.

The methodical support of diagnosing within the procedure of formation of the mechanism of economic security in the publishing branch is offered, which takes into account the synthesized elements focused on knowledge of financial, economic and social threats in the intra-industry environment for detection of pathological changes in the publishing branch. the impact of factors on sectoral economic security. The complex nature of diagnostics in the formation of the mechanism of economic security in the publishing industry allows us to trace the dynamics of controlled and uncontrolled factors, intra-industry processes and phenomena in the relationship, give them an objective and unbiased assessment, explore direct and inverse relationships between factors, processes, phenomena and elements that affect the economic security of the publishing industry. It is proved that diagnostics is a part or function of the process of forming the mechanism of economic security of the publishing industry, it is a methodical tool for establishing the nature and scale of the influence of controlled and uncontrolled factors on the intra-industry economic system. Diagnosis in the process of forming a mechanism of economic security in the publishing industry should provide a preliminary assessment of the development of relevant processes, phenomena and events, which is based on information about their actual state and affect economic security in the intra-industry environment.

Key words: national economy, economic security, publishing industry, intra-branch environment, mechanism of economic security, economic stability, state regulation, support system, system approach.

References

1. Poberezhets, O. V. (2016). Teoretyko-metodolohichni ta praktychni zasady doslidzhennia systemy upravlinnia rezultatamy diialnosti promyslovoho pidpriemstva : monohrafiia [Theoretical and methodological and practical

- principles of research of the performance management system of an industrial enterprise: monograph]. Kherson : Vydavnytstvo : Hrin D.S. [in Ukrainian].
2. Maslennikov, Ye. I. (2015). Metodolohichni ta praktychni zasady doslidzhennia systemy upravlinnia finansovoiu stiikistiu promyslovoho pidpriemstva : monohrafiia [Methodological and practical principles of research of the financial stability management system of an industrial enterprise: monograph]. Odesa : Preskurier. [in Ukrainian].
  3. Hryhoriev, H. S. (2017). Teoretyko-metodolohichni zasady derzhavnoho rehuliuвання finansovo-ekonomichnykh protsesiv v umovakh hlobalizatsii : monohrafiia [Theoretical and methodological principles of state regulation of financial and economic processes in the context of globalization: a monograph]. Kherson : Oldi-plius. [in Ukrainian].
  4. Melnyk, Yu. M. (2019). Teoretyko-metodolohichni zasady rehuliuвання rozvytku promyslovosti u natsionalnii ekonomitsi : monohrafiia [Theoretical and methodological principles of regulating the development of industry in the national economy: a monograph]. Kherson : OLDI-PLIUS. [in Ukrainian].